

ERÄVIESTI 2023

Petäjaveden Erämiehet ry

Tiedotuslehtinen jäsenille ja maanvuokraajille
51. vuosikerta

HUOM!

Kun sinun **posti- tai sähköpostiosoitteesi** muuttuvat, niin ole hyvä ja ilmoita siitä

- » jäsensihteeri Jaana Ahonen (siht.eramiehet@gmail.com), puh. 044 0441999 tai
- » puheenjohtaja Mikko Jutilalle (mikko.jutila@elisanet.fi), puh. 040 709 2425,
- » hirvijaoston vetäjä Veli-Pekka Kiviojalle (veli-pekka.kivioja@btg.com), puh. 040 731 4738.

Kiitos!

MUISTA!

Kun tarvitset **vieraskortin**, niin ilmoita siitä viimeistään jahtiaamuna tekstiviestillä Mikko Jutilalle (puh. 040 709 2425) ja kerro vieraan nimi/nimet. Maksat vieraskortin seuran tilille FI26 5339 0820 0259 98 seuraavan ohjeen mukaan:

- » vieraskorttimaksu päivältä on 10 €/hlö lokakuun loppuun ja sen jälkeen 5 €/hlö. Alle 18-vuotias pääsee maksutta vieraaksi jäsenen mukaan.

Saalis- ja toimintakyselyyn vastaaminen on tärkeä osa seuramme toiminnan kehittämistä! Älä siis unohda velvollisuuttasi!

Jäsenmaksut 2023

Vuoden 2023 jäsenmaksut saapuvat **toukokuun loppuun mennessä** ensisijaisesti sähköpostiin, jos sellainen on järjestelmään tallennettuna. Jos et syystä tai toisesta ole pankkisiirtoa siihen mennessä saanut, niin **otathan yhteyttä jäsensihteeri Jaana Ahoseen** (kts. yhteystiedot yläreunassa), niin voitte yhdessä varmistaa jäsenrekisterissä olevien tietojen oikeellisuuden. Rekisterissä olevia yhteystietoja käytetään myös muuhun seuran viestintään, joten on tärkeätä, että **tiedot ovat ajantasaiset**.

Sisältö

Puheenjohtajan tervehdys	3	Jäsenten aktiivisuus ja saalis	18
Toimintakertomus 2022.....	5	Kenneljaoston toiminnasta.....	25
Juhani Grönroos kunniajäseneksi	7	Hirvijaoston toimintakertomus	27
Toimintasuunnitelma 2023.....	8	Hirvijaoston suunnitelma	29
Riistajaoston kuumisia	9	Petopyyntiä ruotsalaisittain.....	30
Riistakolmiolaskennat	11	Rusakkojahtia Pohjanmaalla.....	33
Vesilintulaskennat	17	Riistahavaintoja laturetkiltä.....	35

Eräviesti 2023

Toimittaneet Veijo Honkanen ja Pentti Valkeajärvi

Taitto: Mainostoimisto Sitrusmedia Oy, paino: Kirjaksi.Net Jyväskylä

Kansien kuvat: Pentti Valkeajärvi

Puheenjohtajan tervehdys

Mikko Jutila

Tervehdys kaikille seuran jäsenille ja maanomistajille.

Petäjaveden riistanhoitoyhdistys ja Erämiehet ry ovat jatkaneet nuorisotoimintaa sekä yhteistyötä koulujen kanssa mm. kerhojen merkeissä. Kirkonkylän koululle hankimme mm. riistakameran, jota siirretään eri riistaruokinnolle ja luontokohteille. Tästäkin Eräviestistä löytyy kuvamateriaalia koulun kamerasta. Koulun suunnalta olemme saaneet positiivista palautetta kamerayhteistyöstä.

Yhteistyökuvioita on myös muiden metsästysseurojen ja eri toimijoiden kanssa. Heikkilänperän metsästysseuran ja Petäjaveden kunnan kanssa

yhdessä lähdimme mukaan Palosuon vesien parannus- ja kosteikkohankkeeseen. Kunta on tässä ely-keskuksen suuntaan vastuullinen toimija. Tarkoituksena on rakentaa Palojokeen kosteikko, minkä tavoitteena olisi hidastaa vanhalta turvesuolta tulevia valumavesiä. Tämä toimisi jatkossa myös hyvänä riistaympäristönä.

Jos tunnet nuoria, joita eräily tai metsästys saattaisi kiinnostaa, niin suosittelen tutustumaan Metsästäjäliiton nettisivuihin www.metsastajaliitto.fi/nuorille/leirit. Sieltä löytyy loistavaa leiritarjontaa kuusivuotiaista ylöspäin. Näistä leireistä löytyy kokemusta meidänkin perheestämme. Suosittelen lämpimästi.

Ja tulihan sieltä uusi paljon puhuttu EU:n lyijylaki haulikkometsästykseseen. Moni äänneen ajatteli, että loppuu metsästys kokonaan, kun käytössä olevaan haulikkoon ei enää löydy lyijyä korvaavia turvallisia patruunoita, kun lyijyn käyttö haulikoissa kielletään kokonaan turvemailloilla. No, eihän se kuitenkaan nyt sitten niin toteutunut. Valvovan viranomaisen eli Turvatekniikkakeskuksen (TUKES) tulkinnan mukaan lyijyä saa edelleen käyttää haulikolla metsästyksessä ja ampumarajoittelussa, kunhan etäisyys avoveteen tai avosuolle on vähintään 100 metriä. Vesilinnustuksessa lyijyhaulien käyttökielto on ollut jo vuodesta 1996. Uusi lyijysäädös ei myöskään vaikuta Petäjävedellä ampumaratojen käyttöön. Tutkimusten mukaan lyijystä ei maaperään liukene mitään haitallista.

Alan julkaisuissa on ollut myös jonkun verran juttua, että asesevät pystyvät haulikon piippua muokkaamalla avarammaksi tekemään vanhemmistakin haulikoista käypäsiä lyijyä korvaaville materiaaleille.

Itsellä on vähäisiä, mutta ihan positiivisia kokemuksia korvaavista haulimateriaaleista. Niissäkin on viime aikoina kehitystä tapahtunut huimasti. Isompana ongelmana itse ainakin näen sen, jos luotiaseisiin tulee lyijykieltoja. Niissä ei vielä ole lyijyn veroisia toimivia materiaaleja läheskään kaikissa kaliibereissa.

On ollut mukava huomata, että seuran kämppää on käytetty aktiivisesti. Sitä vartenhan se on aikanaan hommattu. Muista aina laittaa ennakoon viestiä puheenjohtajalle, kun aiot viettää aikaa kämpällä tai sauna, niin ei suotta tule päällekkäisyyksiä.

Seuran jäsenille perustimme Whatsapp -ryhmän minkä tarkoituksena on toimia yhte-nä tiedotuskanavana. Mikäli et jo ole ryhmässä ja haluat päästä ryhmään, niin ilmoita tästä jollekin hallituksen jäsenelle tai sihteerille, niin lisäämme sinut ryhmään.

Vuosikokouksessa sihteerin pestiä hoitanut Lätin Harri ilmoitti jäävänsä tehtävästä pois. Harri hoiti sihteerin hommat todella hyvin. Tästä iso kiitos. Uusi sihteeri löytyi onneksi helposti, kun Ahosen Jaana otti homman hoitaakseen. Hienoa, että löytyy aktiivisia jäseniä. Jaanan yhteystiedot löytyvät tästä Eräviestistä.

Hyvää kesää kaikille.

Ari Vulli pokkaa palkintoja. Kuva: Harri Lätti.

Toimintakertomus 2022

Harri Lätti

Hallinto

Puheenjohtajana toimi Mikko Jutila, varapuheenjohtajana Keijo Ekman. Hallituksen jäseninä toimivat Kimmo Viitanen, Ville Pätynen, Veijo Honkanen ja Veli-Pekka Kivioja. Rahastonhoitajana, sihteerinä/jäsensihteerinä Harri Lätti.

Yleistä

Hallitus kokoontui toimintakauden aikana yhteensä viisi kertaa, käsitellen ja valmistellen vuosi- ja kesäkokousasioita, uusien jäsenten valintaa, jäsenmaksujen maksutilannetta, sekä yhdistyksen taloustilannetta.

Normaalien vuosikokousasioiden lisäksi toimintavuosi piti sisällään myös hirvijaoksen lahtivajahankkeen, jota edistettiin maakappaleen hankinnalla. Hankintaa valmistettiin jo aiempina vuonna oikeudellisten asioiden selvityksellä. Petäjaveden Erämiehet ry:n jäsenistön ehdollinen mandaatti hankinnalle saatiin 16.09.2021 järjestetyssä ylimääräisessä yleiskokouksessa. Saadulla mandaatilla hankittiin hirvijaokselle Notkola-niminen määräala 03.05.2022.

Toukokuun puolivälissä järjestettiin Repolan kämpällä polttopuutalkoot, samalla rai-vattiin hiukan lähitienoota ja kerättiin aitaolpaksi sopivaa riukua. Näitä tarvittiin myöhemmin vanhan kirkon lammasaidan ehostukseen.

Kesäkuussa kävi jäsenistön matka Riihimäen erämessuille. Matka on vakiinnuttanut asemansa, joka toisena vuonna tapahtuvana ohjelmanä. Monenmoista nähtävää ja hankittavaa värkkiä on Riihimäelle tuolloin tiensä löytänyt.

Erämessujen lisäksi toimitettiin kesäkuulla jäsenistölle vuotuinen Eräviesti. Lehdessä oli taasen tukeva paketti asiaa niin riistanhoidosta, kuin muistakin seuran aktiviteeteistä.

Syyskuun alussa järjestettyihin FinnMetko -messuihin osallistuivat myös Erämiehet taloiden muodossa.

Taloudellisesti seuran voidaan todeta olevan tasapainoisen ja omavaraisen. Jäsenten määrä on asettunut noin 200 jäsenen tasoon. Koejäseniksi seuraan hakee vuosittain kymmenkunta uutta halukasta, joiden sopivuus arvioidaan seuran sääntöjä seuraten.

Saaliskiintiöt

Saaliskiintiöt olivat seuraavat; kaksi teertä ja yksi metso per metsästäjä, viisi pyytä, riekko on rauhoitettu. Edellisten lisäksi todettiin, että jänikselle ei aseteta kiintiötä.

Metsästysajat

Metsästysajoissa päädyttiin noudattamaan valtion metsästysaikoja.

Kilpailujen tuloksia kärjen osalta

Elokuun 13. päivänä Koskensaaren ampumaradalla järjestettyihin hirtvimestaruusamuntoihin otti osaa 13 ampujaa.

Henkilökohtaisen kilpailun tulokset olivat seuraavat:

1. Mikko Jutila ..... 88 p
2. Juha Savolainen ..... 83 p
3. Jukka Hokkanen ..... 76 p

Joukkuekilpailun tulokset:

1. Petäjaveden Hirvimiehet ry ..... 186 p
2. Petäjaveden Erämiehet ry ..... 185 p
3. Metsäkulman Erä ry ..... 136 p

Elokuun 21. päivänä järjestetyissä haulikon pitäjänmestaruuskilpailuissa olivat tulokset kärjen osalta seuraavanlaiset:

1. Harri Lampinen ..... 19 + 3
2. Pekka Airaksinen ..... 19 + 2
3. Keijo Ekman ..... 18 + 2
4. Jukka Hokkanen ..... 18 + 1

Pienpetokilpailun pisteet:

1. Ari Vulli 154
2. Teemu Kortelainen 151
3. Pekka Tuominen 68
4. Risto Tomperi 50
5. Perttu Karjalainen 31
6. Joose Hyvärinen 30
7. Keijo Ekman 29
8. Antti Mäkinen 25
9. Siiri Jutila 25
10. Miika Reili 25

Vuoden Erämies -kilpailun pisteet:

1. Juha Kinnunen 618
2. Keijo Ekman 448
3. Perttu Karjalainen 191
4. Ville Pätynen 186
5. Pekka Heinäaho 172
6. Mikko Jutila 129
7. Teemu Kortelainen 121
8. Pekka Tuominen 97
9. Pentti Valkeajärvi 96
10. Siiri Jutila 88

Kesäkokouksen toimihenkilöt työn touhussa Repolassa. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Juhani Grönroos kunniajäseneksi

Keijo Ekman

Juhani tuli Erämiesten jäseneksi vuonna 1990, kun Murtovuoren Jahti sulautettiin Pe-täjäveden Erämiehet ry:hyn. Tästä hetkestä lähtien Juhani on ollut yksi ahkerimmista jäsenistä. Itse en muista yhtään talkoota tai muuta tapahtumaa, jossa Juhani ei olisi ollut mukana. Erityisesti, kun on tarvittu konevoimaa, on Juhani ollut mukana traktorinsa kanssa mitä erilaisimmissa töissä. Juhaniin intoa ja huumoria kuvaa hyvin osallistuminen Kyläsepan pihassa järjestämäämme Linnunpönttöpäivään, jossa tarkoitus oli perheiden lapsineen rakentaa linnunpönttöjä. Koska Juhaniin lapset olivat jo aikuisia, niin-pä hän lainasikin naapurin lapsia mukaansa ja tuli heidän kanssa pöntöntekoon. Näin hän pääsi itsekin ottamaan osaa tähänkin mukavaan tapahtumaan ja samalla naapuriin lapsetkin pääsivät tilaisuuteen mukaan. Juhani on myös monesti eri tilaisuuksissa ollut kertomassa Repolan kämpän historiasta, onhan hän nuorena aloittanut perhelämänsä nuorikkonsa kanssa vuokralaisena kämpällä.

Kiitoksena vuosikymmeniä jatkuneesta aherruksesta metsästyseuramme hyväksi Pe-täjäveden Erämiehet ry kutsui Juhani Grönroosin kunniajäsenekseen vuosikokoukses-sa 10.3.2023 ja luovutti hänelle tästä muistoksi kunniakirjan.

Seuramme uusi kunniajäsen Juhani Grönroos sai kunniakirjan. Kuva: Harri Lätti.

Toimintasuunnitelma 2023

Harri Lätti

Vuodelle 2023 ei ole suunnitelmaa kirjoitettaessa vielä allokoitu mitään aiemmasta poikkeavaa yhteistä aktiviteettia. Talkoita tullaan järjestämään, niin riistanhoidollisiin, kuin Repolan ylläpidollisiin tekemisiin. Toimintakauden aikana tulee Repolan kämpän pikkukammarin pönttöuuni vaatimaan kunnostusta. Näissä käsipareja tullaan tarvitsemaan pitkin vuotta. Koetoimintaa tullaan järjestämään ja maastoja niitä tarvitseville tarjoamaan.

Mikäli Palojoen varteen suunnitteilla oleva riistakosteikko saa tuulta siipiensä alle, tulemme olemaan seurana aktiivisesti mukana rakentamisessa. Tällä hetkellä tarvittava talkootuntiarvio on noin 80 tuntia.

Nuorisotoiminta nähdään myös Petäjaveden Erämiehet ry:ssä keskeisenä osana toimintaa, jotta seuralla olisi osaltaan mahdollisuuksia ohjata nuorisoa terveen ja liikunnallisen harrastuksen pariin, luonnosta nauttimaan.

Riistanhoitojaoston kuulumisia vuodelta 2022 ja suunnitelmia kuluvalle vuodelle

Keijo Ekman

Erämiesten riistanhoitotoiminta perustui vuonna 2022 jo perinteisiin riistalaskentoihin ja riistaruoointoihin. Uutena on mukaan tullut myös riistakantojen seuranta riistakameroilla eri riistakohteilta. Näistä kuvista saadaan selkeä käsitys esimerkiksi siitä, minkälaisia pieniä hirvieläimiä näkyy kohteilla ja näillä tiedoilla voidaan suunnitella kestävää verotusta.

Heinää ostettiin kesällä 2022 Tommi Pahkalalta 120 pikkupaalia, ja vanhoja paaleja oli vielä tallissa joitain kymmeniä. Tätä kirjoitettaessa paaleja ei ole enää yhtään jäljellä, vain rippeitä heinistä on tallin pohjapuilla. Keväällä onkin hyvä siivota heinätalli ennen uusien paalien tuontia. Hyvin ovat jäsenet heiniä luontoon vieneet. Kuluvan kesän 2023 aikana on varauduttava hankkimaan kuivaheinää ainakin 150 pikkupaalia tulevaa talvea varten.

Hirvijaoston toimesta on vuonna 2022 perustettu riistapeltoja Tuohimäkeen (1 ha) ja Lintulaan (0,5 ha). Nämä pellot on tarkoitettu hirvieläimille, mutta niitä käyttävät hyväkseen myös niin jänikset, linnut kuin monenlaiset jyräjätkin. Hirvijaostolla on kolme pienten hirvieläinten ruokintapaikkaa, joilla on talven aikaan käytetty 3 kuutiota kauraa, 15 paalia kuivaheinää ja viisi säkkiä porkkanaa. Hirvieläinkantojen seuranta toteutettiin riistakameroilla ruokintapaikoilta ja nuolukiviltä sekä hirvijahdin yhteydessä Oma Riistan hirvihavainnoinnilla. Näiden havainnointien pohjalta suunniteltiin kunkin hirvieläinlajin verotusta hirvijaoston toimesta.

Lisäksi jäsenten omatoimisesti perustama riistapello oli Paasiniemessä (3 ha). Osa siitä oli tarkoitettu hirvieläimille ja osa erilaisille riistalinnuille. Petäjäveden Hirvimiehet ry:n muokkasi ja kylvi Kytömäkeen lähes keskelle Urrian lohkoa 7,4 aarin riistapellon, lähinnä hirvieläimille tarkoitetun. Se palveli myös alueen pienriistaa. Kaikkiaan riistapeltoja oli 4,57 ha. Nämä kaikki riistapelot on tarkoitus toteuttaa myös vuonna 2023.

Hirvijaoston lisäksi jäsenet ovat sijoitelleet ja huoltaneet pienten hirvieläinten ruokintapaikkoja eri puolilla seuran maita, yhteensä noin 15 kpl. Näillä paikoilla ruokailee talven aikana riistaeläinten lisäksi lukuinen määrä talvehtivia lintuja korpista keltasirkkuun. Omilta ruokintapaikoiltani kameraseurannan ansiosta huomioin metsäjänisten lisääntyneen ruokinnoilla aikaisempiin talviin verrattuna. Liekö tämä johtunut metsäjänisten kantojen lisääntymisestä vai jostain muusta syystä. Myös nämä kaikki jäsenten ylläpitämät ruokinnat on tarkoitus toteuttaa kuluvana vuonna. Nuolukiviä maastoon on viety seurakyselyn mukaan noin 70 kpl.

Kanalintujen pesiä suojattiin vuonna 2022 6 kpl. Keväällä 2023 on tarkoitus suojata kaikki tietoon tulevat kanalinunpesät. Muokattavilta aukoilta etsitään kanalintujen pesiä seisovien lintukoirien avulla, merkataan ja suojataan pesät, jotta niissä pesintä onnistuisi.

Kolopesijöille jäsenet ovat tehneet pönttöjä viime vuonna runsaasti: telkälle noin 20 kpl ja muille pienemmille kolopesijöille 51 kpl. Näistä pöntöistä ison osan on luontoon vienyt ja käyttöön asettanut Petäjaveden Luonto ry:n jäsenet. Tämä pönttöhomma heidän kanssaan, on mitä parasta yhteistyötä luonnon hyväksi. Tämän kevään pönttöyhteistyö on jo käynnissä Petäjaveden Luonto ry:n kanssa. Jos jäsenet haluavat rakentaa ja viedä luontoon telkälle pönttöjä kannattaa katsoa seuran kartalta missä niitä ei vielä ole ja sijoittaa niitä näille alueille. Liian tiheään niitä ei kannata sijoittaa koska telkkä on loispesijä, joka munii toisen pönttöön herkästi. Tällöin alkuperäinen asukki hylkää pesän helposti.

Vuonna 2022 laskettiin seuran jäsenten voimin kolme kesä- ja kaksi talvikolmiota. Kolmiiovastaavina toimivat Tarmo Ketola, Antti Eskelinen ja Ville Pätynen. Tämän kevättalven talvikolmiot on myös jo laskettu. Kesällä lasketaan ainakin kaikki kolme perinteistä kesäkolmiota. Kolmiolaskentojen kuin myös vesilintujen pistelaskentojen tuloksista enemmän tuonnempana tässä Eräviestissä.

Vesilintujen parilaskentoja toteutettiin vuonna 2022 29 kohteella, kaksi kertaa viikon välein ja poikuelaskennat 26 kohteella kertaalleen. Yhteensä laskentoja tehtiin 84 kertaa, mikä on varmaan metsästysseurojen tasolla valtakunnan kärkipäätä. Vesilintulaskentojen koordinaattorina toimii Lauri Ijäs. Vaikka vesilintujen laskentapisteitä meillä onkin kiitettävästi, on meillä vielä paljon vesistöjä laskennan ulkopuolella. Jos jäseniä kiinnostaa tämä riistalaskennan muoto, kannattaa olla yhteydessä Lauri Ijäkseen ja hänen kanssaan katsoa sopiva laskentapiste kiikaroitavaksi.

Pienpetoja ovat jäsenemme pyytäneet entiseen tapaan eli aktiivisesti porukalla tai yksin. Saaliiksi pienpetoja on saatu vuonna 2022 seuraavasti: mäyrä 5 kpl, kettu 28 kpl, supikoira 98 kpl, minkki 13 kpl, näätä 5 kpl ja varislinnut 56 kpl. Kaikkia saaliseläimiä ei ole pyydetty Erämiesten alueelta vaan joukossa on myös muualta saatuja pienpetoja.

Metsästäjät huomio!

Suomen 4. lintuatlas käynnistyi 2022 ja tietoja kerätään viiden vuoden ajan. Lintuatlaksessa selvitetään lintulajien pesimäaikainen levinneisyys ja pesimäalueet Suomessa sekä tutkitaan lajien levinneisyyksien muutoksia. Riistalintujen pesintään liittyvät havainnot on siis syytä panna muistiin ja erityisesti pesimisvarmuusindeksi on tärkeä. Havainnot on helppo ilmoittaa BirdLife Suomen Tiira-verkkosivuston kautta tai Luomuksen Laji.fi -tietokantaan ja myös OmaRiista on mahdollinen. Suomi on jaettu 10x10 km ruutuihin. Varmuudella lähes jokaisesta löytyy riistalintuja, niin metsä- kuin vesilintujakin. Siispä kuljemme silmät auki maastossa kesällä. Lisätietoja saa Lauri Ijäkseltä (lauri.ijas@elisanet.fi).

Ruokintapaikan tarjonta kiinnostaa muitakin kuin riistalajeja. Kuva: Koulun riistakamera.

Aina on mahdollista tehostaa pienpetojen pyyntiä. Erityisesti näädän pyyntiä olisi tehostettava, onhan pesäkameroiden ansiosta selvinnyt, että yllättävän usein kanalinnun pesän tuhoaa juuri näätä. Eräviestissä jäljempänä kerrotaan tarkemmin saalistilastoista ja niiden jakautumista eri lohkoille ja muualle Suomeen. Sepelkyyhky on kuitenkin pitänyt saalismäärältään ykköspaikkaa jo jonkun vuoden. Saalistilastoissa sepelkyyhky onkin ohittanut vesilintu- ja jänissaaliit, jotka aikaisemmin olivat yleisimpiä saaliseläimiä.

Riistakolmiolaskennat 2022-2023

Pentti Valkeajärvi ja Tarmo Ketola

Erämiehillä on hoidossa kaksi riistakolmiota, Urrianperällä ja Pengerjoella. Lisäksi laskemme yhteistyöllä Metsäkulman Erän kanssa Jussilanperän reitin, joka kulkee molempien seurojen alueella. Talvisilla riistakolmiolaskennoilla selvitetään metsiemme nisäkkäiden runsautta jälkiindeksin perusteella. Laskijoille suurkiitos arvokkaasta osallistumisesta.

Urrian talvikolmion jäljet on laskettu tutkimuksen alusta asti eli vuodesta 1989. Pitkällä aikavälillä siellä on nähtävissä selvä laskeva trendi metsäjäniksen jälki-indeksissä sekä oravan kohdalla. Runsaan 30 vuoden aikana jänisten määrä näyttää karkeasti puolittuneen, jos verrataan jaksojen ensimmäistä ja viimeistä vuosikymmentä. Parhaimmillaan reitin ylittäviä jälkiä on laskettu runsaat sata vuosituhannen alkupuolella ja vähimmillään alle kymmenen jälkeä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Oravan kohdalla on tapahtunut vastaava kannan puolittuminen, mitä indeksi kuvaa. Nämä kehityskulut

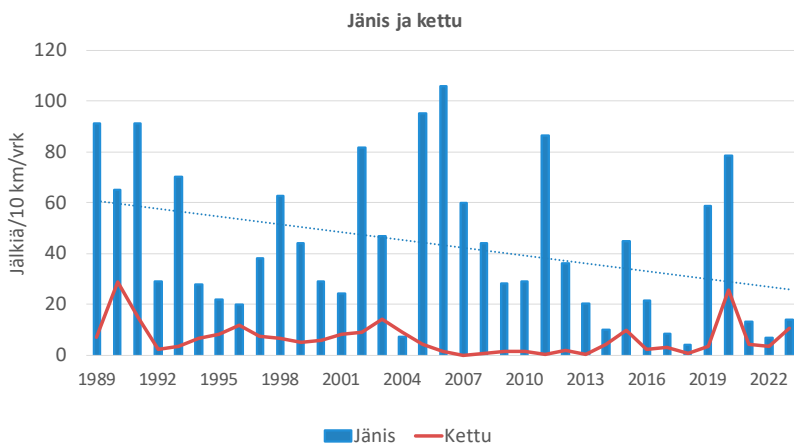
noudattavat yleistä linjaa maakunnassa. Oravan kohdalla vaihtelu on niin voimakasta, että huonoina vuosina jälkiä ei ole havaittu ollenkaan.

Ketun jälkimäärissä on toki vaihtelua, mutta pitkällä ajalla ei voida havaita erityistä suuntaa. Laskennan alussa oli voimakas piikki ja myös muutama vuosi sitten, muuten jälki-indeksi on pysynyt 0-10 jäljen välissä.

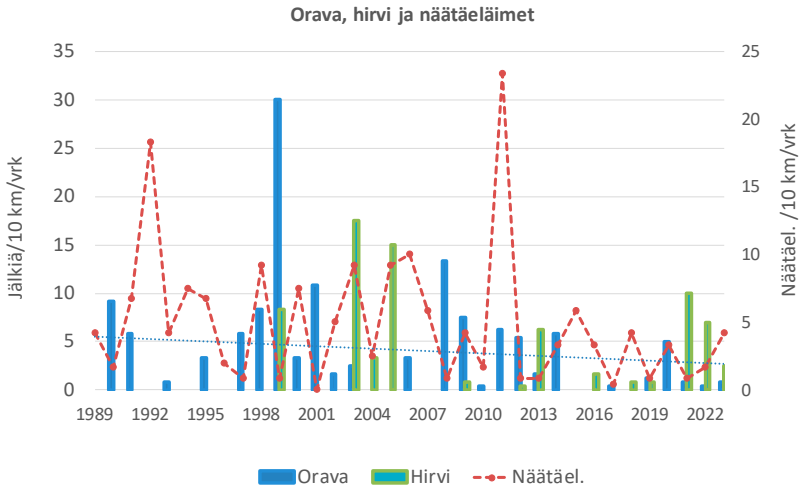
Hirviä on havaittu viimeisen parinkymmenen vuoden aikana melko säännöllisesti. Näätäeläinten (näätä, kärppä, lumikko) kannat vaihtelevat nopealla syklillä ja se näkyy myös käyrässä. Muutama huippuvuosi erottuu, mutta keskiarvo asettuu viiden jäljen vaiheille. Näistä vajaa kolmannes on näädän, eniten on esiintynyt lumikon pieniä hypyjälkiä. Mieluummin niin, sillä näätä jos mikä on taitava löytämään kanalintujen pesiä.

Urrian reitillä tavattiin lisäksi saukon, minkin, supikoiran ja ilveksen jäljet sekä yksi metso, joka lähti edestä lentoon.

Metsäkulman kolmiolla, jonka Pätyksen Ville hiihti yksin ympäri, oli jälkiä seuraavasti: jänis 28, kettu 13, orava 7, hirvi 7, näätä 1 ja yksi näköhavainto pyystä. Yhteensä siis 57 kirjausta, Urrialla niitä oli 48.

Metsäjäniksen ja ketun jälkihavainnot (jälkiä/10 km/vrk) Urrian riistakolmion reitillä vuosina 1989-2023 sekä jäniksen trendiviiva.

Oravan, hirven ja näätäeläinten jälkihavainnot (jälkiä/10 km/vrk) Urrian riistakolmion reitillä vuosina 1989-2023 sekä oravan trendiviiva.

Kolmiolaskennan haasteita – talkoilla tehdyt sillat ovat tarpeeseen. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Riistakolmioiden kesälaskennat toteutettiin heinä-elokuun vaihteessa. Laskentojen avulla seurataan erityisesti metsäkanalintujen kantojen kehitystä. Koska kanalintujen tiheydet vaihtelevat huomattavasti vuosittain eikä satunnainen kulkija törmää kovin usein metsoon, teeren tai pyyhyn, niin luotettavan arvion saamiseksi tarvitaan paljon laskentareittejä (12 km/kolmio). Kesällä 2022 Keski-Suomessa laskettiin 75 reittiä yhteismitaltaan 900 km. Petäjäviedellä laskettiin linnut kolmelta reitiltä.

Riistakeskus Keski-Suomen laajuisesti tarkasteltuna teeren ja metson kannat heikkenivät viime syksynä edelliseen vuoteen verrattuna. Metso taantui 5 % ja teeri 26 %. Pyykannat säilyivät ennallaan. Metsoja oli 2,6, teeriä 6,9 ja pyytä 8,6 yksilöä neliökilometrillä. Petäjäveden riistanhoitoyhdistyksen alueella (37 lähintä kolmiota) metson osalta tilanne oli vähän parempi kannan lievästi vahvistuessa, mutta teerien osalta alamaäki oli jyrkempi. Metson keskiarvo koko laskenta-ajalta (1988-2022) maakunnassa on 3,4, teeren 9,4 ja pyyn 9,5 lintua/km². Kanalintuja oli siis merkittävästi vähemmän maastossa kuin keskimäärin yli 30 vuoden seurannan aikana.

Urrian yksittäisellä kolmiolla vaihtelut ovat luonnollisesti voimakkaita – sattuman saanelemia. Yhteisiä piirteitä toki löytyy koko Keski-Suomeen. Seuranta-ajan paras metso-kanta Keski-Suomessa osui vuosiin 2005-2007, ja se näkyi myös mahtavana huippuna Urrian reitillä. Itsekin reittiä kiertäneenä tuskin edes muistan, kuinka runsaasti metsoja eteen todella osui, peräti 21 lintua neliökilometrillä. Muutama vaatimattomampi piikki on ollut sitä ennen ja jälkeen.

Teerikantakin oli aika hyvä samoihin aikoihin ja vaihtelukin täsmää hiukan paremmin maakunnan keskimääräiseen heilahteluun, ei kuitenkaan tilastollisesti merkittävästi kuten ei pyylläkään. Urrian kolmion teeri- ja pyythytydet ovat olleet keskimäärin alhaisempia kuin maakunnassa, mutta metso tekee poikkeuksen. Niitä on ollut keskimäärin 6 yksilöä neliökilometrillä. Siis lähes kaksi kertaa enemmän. Urrian suunnalla on hyviä metsometsiä ja niitä riittää Suomenselkää luoteeseen edettäessä. Viime laskennassa metsoja tavattiin 1,4, teeriä 5,6 ja pyytä 7,0 lintua sadalla hehtaarilla. Kaikki luvut ovat pienempiä kuin vuonna 2021

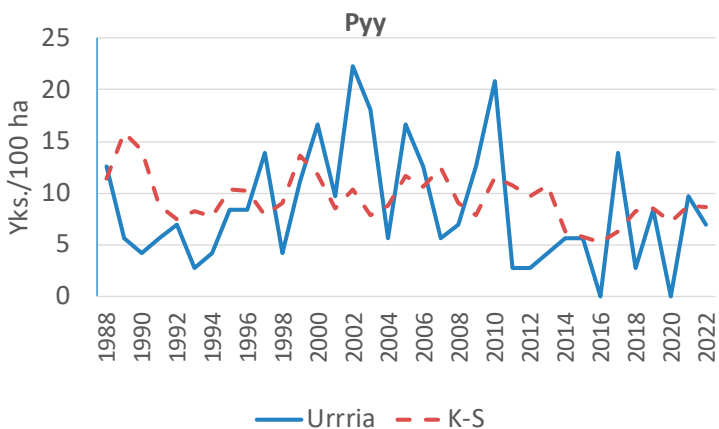
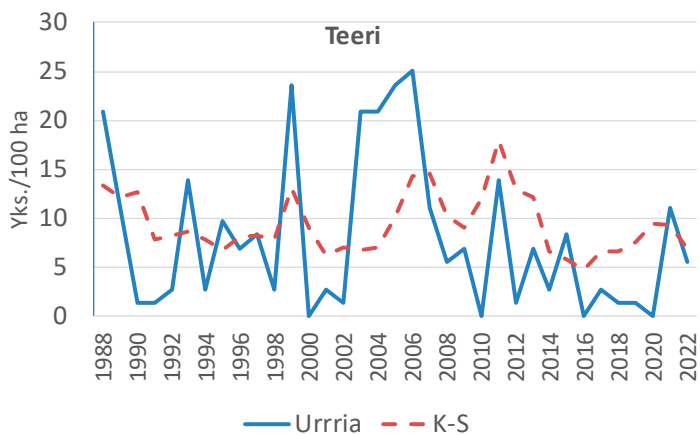
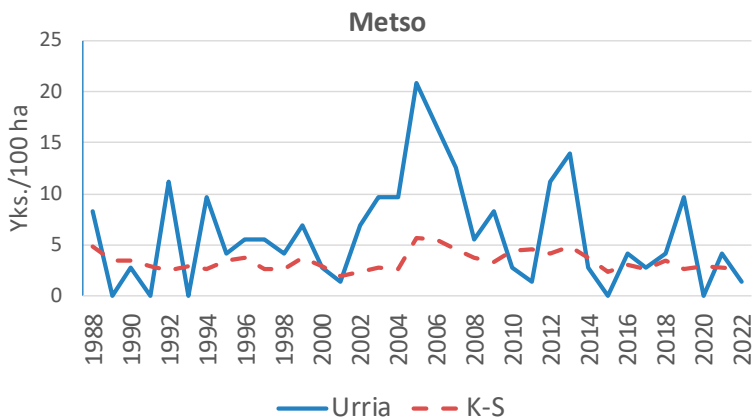
Metsäkauriita keväisellä pellolla Karinkonkylällä. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Kärpän, lumikon ja rusakon jälkikuviot lumella. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Petäjaveden kolmella kolmioreitillä laskijat tapasivat elokuun alussa 50 kanalintua. Vuoden 2021 lukema oli 55 lintua, joten taantuma ei ollut näillä osuuksilla yhteen laskien suuri. Pyitä osui reitille eniten, tosin ei yhtäkään Metsäkulmalla.

Pesinnässä epäonnistuneitten naaraslintujen osuus oli suuri etenkin teerellä, sillä Petäjaveden riistanhoitoyhdistyksen alueella (37 lähintä kolmiota) poikueellisia oli vain 29 % naaraista. Metson tilanne oli parantunut viime vuodesta osuuden ollessa 43 %. Ilmankos metsokanta lievästi vahvistui. Vakaa tai nouseva kanta edellyttää lähes viidenkymmenen prosentin osuutta.

Kuva 2. Urrian riistakolmion metso-, teeri- ja pyyhavainnot vuosina 1989-2022 sekä keskimääräinen tilanne Keski-Suomessa (katkoviiva).

Vesilintuja laskennoissa viimevuotista vähemmän

Lauri Ijäs

Petäjaveden riistanhoitoyhdistyksen alueella vesilintulaskennat ovat hyvässä mallissa. Pari- ja poikuelaskentapaikkoja on nyt 29 erilaisissa vesistöissä eri puolilla pitäjää. Päävastuun laskennoista kantavat Petäjaveden Erämiehet. Tuloksista saadaan paikallises-tikin viitteitä pesivän vesilintukannan tilasta ja metsästettävien vesilintujen määrästä. Laskentatiedot toimitetaan valtakunnalliseen vesilintukantojen seurantaan.

Parilaskentojen perusteella vesilintujen pesivä kanta Petäjävedellä oli vuonna 2022 noin 15 % edellisvuotta pienempi. Voi arvailla, oliko myöhäisellä keväällä ja pitkällä tulvakaudella vaikutusta lintujen havaittavuuteen tai pesinnän ajoittumiseen suhteessa suositeltuun laskenta-aikaan? Kokonaisuutena suunta näyttäisi kuitenkin olevan lievästi miinusmerkkinen. Sinisorsia ja tukkasotkia laskettiin tosin edellisvuotta enem-män, taveja, haapanoita ja telkkiä puolestaan vähemmän.

Poikuelaskennoissa lintujen kokonaismäärä oli parilaskennan tapaan vuotta 2021 pie-nempi. Eroa on kuitenkin vain 5 %. Erityisesti sinisorsia ja taveja nähtiin laskentakoh-teilla edellisvuotta vähemmän. Sen sijaan haapanoiden, telkkien ja tukkasotkien mää-rät olivat suuremmat. Eri kohteiden välillä on suurta vaihtelua ja useassa kohteessa ei kirjattu ainuttakaan vesilintua tai poikuetta.

Selvästi eniten vesilintuja ja hyvin onnistuneita poikueita löytyi laskennassa mukana olleelta kahdelta kalanpoikasten kasvatukseen tarkoitettulta luonnonravintolammikolta. Mainittakoon, että uhanalaiseksi luokitellulla tukkasotkalla oli Koivusuon luonnon-ravintolammikolla peräti kymmenpäinen poikue.

Ruohikkoisilla ns. rehevillä lintujärvillä, kuten esim. Hetteenlammet, Lahnajärvi ja Saarijärvi, vesilintujen taantuma jatkuu. Vaikka vuonna 2022 lintumäärä oli hiukan edellisvuotta suurempi, parinkymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna lintumäärät ovat näillä kohteilla edelleen vain noin kolmasosa takavuosiin verrattuna. Poikuelaskennassa näillä kohteilla havaittiin joitakin sinisorsa- ja telkkäpoikueita. Ila-hduttavaa oli, että myös yksi haapana- ja tukkasotkapaikue tavattiin.

Viime aikoina valtakunnallisesti huolta on aiheuttanut pitkään jatkunut monien lajien kantojen heikkeneminen ja poikastuoton lasku. Laskennoilla saadaan tietoa kantojen koosta, pesintämenestyksestä ja tulosten perusteella pyritään arvioimaan syitä kanto- jen taantumiseen.

Sinisorsapoikue Saarijärvellä. Kuva: Lauri Ijäs.

Jäsenten aktiivisuus ja pienriistasaalis

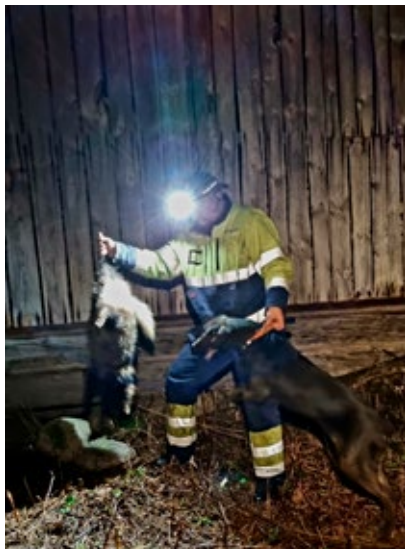
Pentti Valkeajärvi

Käytettävissämme on jälleen Rouvisen Jarkon kokoama mahtava tilasto seuran toiminnasta. Jäsenten vastausaktiivisuudessa on edelleen parantamisen varaa, sillä listaan on saatu tiedot vain 86 jäsenen saaliista, riistanhoidosta ja muusta seuratoiminnasta. Se on noin 40 % jäsenkunnasta. Voidaan kuitenkin olettaa, että tämä edustaa aktiivisinta osaa jäsenistöä, joten tulokset ovat kohtuullisesti yleistettävissä koskemaan koko porukkaa. Aineiston perusteella laskettiin kilpailujen pisteet sekä saatiin varsin hyvä käsitys jäsenten toiminnasta niin jahtipoluilla kuin muussa erällisessä puuhastelussa.

Jäsenten puuhailu riistamailla

Seuraavassa luettelossa on 16 erilaisen toimintamuodon tunnusluvut, kohteiden lukumäärä ja/tai tapahtumien määrä tms. (suluissa vuoden 2021 luvut). Tuloksia pitää tulkita ainakin ruokintojen osalta indeksinomaisesti, sillä usein samalla kohteella voi olla useita huoltajia ja siten myös ilmoituksen tehneitä. Lomaketta voisi tältä osin ehkä parantaa, jos halutaan tarkempia lukuja. Tästä huolimatta toiminta on ollut jälleen erittäin monipuolista.

Tapahtuma	Kohteita/kertoja
Vesilintujen elinymp. parantamista	9 (15)
Telkänpönttojen teko tai huolto	39 (53)
Muiden lintujen uudet pöntöt.....	51 (120)
Loukun, haaskan ym valmistus	91 (154)
Hirvieläinten ruokintapaikat ja huoltokäynnit.....	182 (234)
Jänisten ruokintapaikat ja huoltokäynnit	135 (178)
Sepelkyyhkyjen ruokintapaikat ja huolto	25 (20)
Nuolukiviä ja suolaämpäreitä viety ja huollettu	70 (80)
Kolmiolaskentaan osallistumiskerrat	21 (15)
Tutkimustoiminnan avustamista	20 (24)
Seuran järjestämät ja pienryhmien omat talkookäynnit	90 (32)
Yleisissä kokouksissa käyntejä	42 (31)
Suurpedoista ilmoittamiskertoja	17 (53)
Ammunnan valvonta	9
Osallistuminen riistavahintojen torjuntaan	25
Riistapeltojen teko 4,57 ha.....	4,57

Ala-asteen riista- ja kalakerholaiset pönttöjen ripustuspuuhissa ja onnistunut supi-koirajahti. Kuvat: Keijo Ekman ja Mikko Jutila.

Lähes kaikkien tunnuslukujen kohdalla havaitaan selvä aktiivisuuden vähentyminen edelliseen vuodeen verrattuna. Syytä siihen voidaan lähinnä arvailla, sillä vastanneita-han oli jokseenkin sama määrä. Talvi 2022 oli erittäin luminen, joten olisiko se laiskistanut miehiä ja naisia rämpimään ruokintapaikoilla? Ruokinnan tarvetta todella oli jänisten ja pienten hirvieläinten kohdalla. Kesällä 2020 oli aikamoinen pönttöbuumi, joten on ymmärrettävää, ettei niitä joka vuosi kukaan jaksa mahdottomia määriä rakentaa ja metsiin kuljettaa. Ihan mukavasti niitä nytkin saatiin tehty. Puuhastelu painuttui siis erilaisiin ruokintoihin ja pönttöpuuhiin. Hirvieläinten ruokintapaikkoja on runsaasti (todellinen luku olisi mukava tietää) ja niiden huoltajia vielä enemmän. Niitä käytetään myös kyttäysjahtiin.

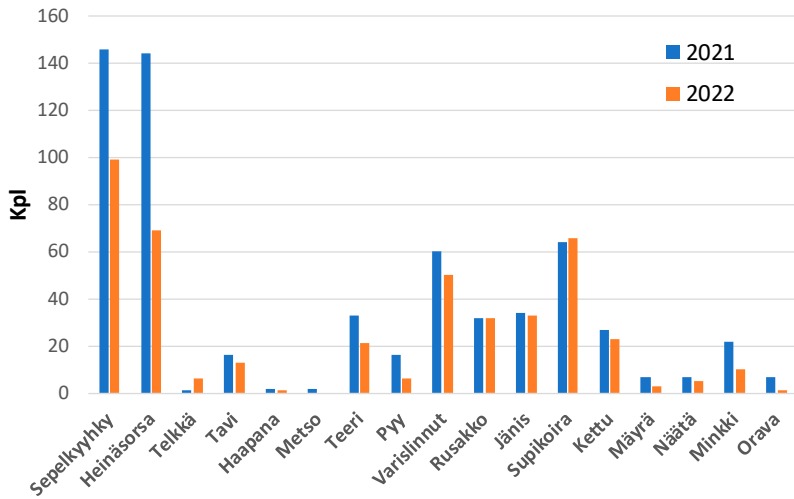
Pieriistasaaliissa selvää laskua

Vuonna 2022 jäsenkuntamme saalisti Petäjäviedeltä 445 pienriistaeläintä, mikä on 185 vähemmän kuin edellisenä vuotena. Kun otetaan laskuihin kunnan ulkopuolinen saalis päädytään lukuun 535. Muutosta selittää eniten sepelkyyhkyn (99) ja heinä- eli sinisorsan (69) saaliiden väheneminen. Kyyhkysaalis laski kolmanneksen ja heinäisorsia pudotettiin vain puolet vuoden 2021 määrästä. Tästä huolimatta ne pitävät edelleen ykkös- ja kakkossijaa saaliiden määriä vertailtaessa. Muiden vesilintujen saalis oli vajaa kolmannes heinäorsaan verrattuna.

Metsoja eikä koppeloita ammuttu ilmoitusten mukaan lainkaan Petäjäviedeltä ja ulkopuoleltakin vain yksi kukko. Teerisaalis (20) oli kolmanneksen aiempaa pienempi ja pyysaalis putosi alle puoleen edellisestä. Kanalintujen osalta syksy oli siis mollivoittoinen, joskaan ainakaan pyyn kohdalla en olisi odottanut näin suurta pudotusta. Pyykannassahan ei tapahtunut juuri muutosta eli olisihan niitä ollut kohtalaisesti. Ehkä pyyjahti on nykyään harvojen harrastus ja usein sattumasaalis. Ei voi todellakaan moittia porukkaa liiallisesta saaliinhiimosta.

Jänis- ja rusakkosaaliissa ei tapahtunut merkittävää muutosta, kummankin saalis pyörii kolmenkymmenen paikkeilla. Rusakoita riittäisi enemmänkin pataan pantavaksi.

Supikoirien saalis (66) on säilynyt jokseenkin ennallaan. Kun mukaan otetaan kunnan ulkopuoleta ammutut eläimet saadaan lukemaksi 98. Onhan se jo parempi lukema, mutta kaukana takavuosien parinsadan supin kaadoista. Muiden pienpetojen saaliit alenivat jonkin verran, minkillä puoleen. Ovatko pienpedot todella vähentyneet – eli onko pyynti todella tehonnut kuten tarkoitus onkin.

Erämiesten pienriistasaaalis Petäjävedeltä vuosina 2021 ja 2022.

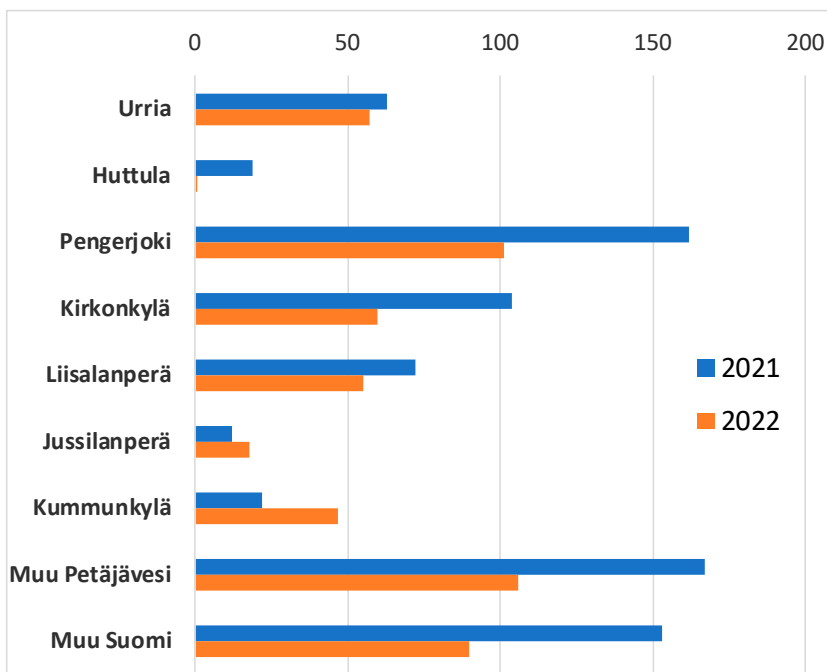
Rusakoitten polut johtavat valitettavan usein paaleille. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Pienriistasaaliin jakautumisessa

Erämiesten metsästyslohkojen välillä ei tapahtunut suuria käännteitä. Yhteistä kuitenkin oli, että saaliit tippuivat kautta linjan myös eri alueilla.

Vain Jussilanperällä ja Kummunkylällä saalis lisääntyi, kiitos lähinnä supikoirien pyytäjien ja kyyhkynmetsästäjien. Saaliiden nykyinen alueellinen jako on toista vuotta käytössä ja se on ilmeisesti toimiva. Kooltaanhan lohkot eivät ole vertailukelpoisia, mutta kohtalaisen selvärajaisia ne ovat, mikä tärkeintä. Jos oman saaliin sijoittamiselle ei meinaa löytyä sopivaa lohkoa, niin Muu Petäjävesi käy silloin.

Pengerjoella ammutaan edelleen eniten kyyhkysyä, Urrialla sorsia, kirkonkylällä sorsia ja rusakoita, Liisanperällä kyyhkysyä. Muu Petäjävesi-ryhmää hallitsevat sorsat, supikoirat ja rusakot. Muu Suomi sisältää eniten supikoiria ja sepelkyyhkyjä.

Erämiesten pienriistasaalis (kpl) alueittain vuonna 2021 ja 2022.

Tämän rusakon matka ei enää jatku. Kuva: Pentti Valkeajärvi.

Teeristä kolmannes ammuttiin Urriin lohkolta, loput melko tasaisesti eri puolilta maitamme. Edellisenä syksynä Liisanperällä tuntui olevan teeriä parhaiten ja osaavimmat miehet. Teeristä neljä viidesosaa oli koiraslintuja. Pyitä tipautettiin harvakseltaan sieltä täältä. Jäniksistä lähes kolmannes ammuttiin taas Urrialta ja rusakoista kolmannes kirkonkylältä ja toinen kolmannes Muu Petäjävesi -alueelta lopun hajaantuessa pitkin maita ja mantuja. Varislintuja jahdattiin tuloksekkaimmin kirkonkylällä ja Kumunkylällä. Kettuja kellistettiin eniten kirkonkylältä ja Liisanperältä ja supikoiria melko laajalta alueelta Muun Petäjäveden noustessa ykköseksi.

	Urria	Huttula	Pengerjoki	Kirkonkylä	Liisanperä	Jussilanperä	Kummunkylä	Muu Pet	Pet.yht.	Muu Suomi	Kaikki
Supikoira	8	0	8	6	13	9	3	19	66	32	98
Sepelkynky	5	0	54	0	25	0	12	3	99	21	120
Varislinnut	0	0	8	21	3	0	10	8	50	6	56
Heinäsaorsa	11	0	11	8	0	0	2	37	69	0	69
Metsäjänis	9	1	5	6	2	2	3	5	33	5	38
Kettu	1	0	3	5	6	2	2	4	23	5	28
Mäyrä	0	0	0	0	1	0	2	0	3	2	5
Minkki	0	0	0	1	1	1	0	7	10	3	13
Tavi	3	0	0	0	0	0	4	6	13	0	13
Haapana	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Rusakko	3	0	6	12	0	0	1	10	32	3	35
Näättä	1	0	1	0	1	0	1	1	5	0	5
Teerinaaras	1	0	0	0	0	1	1	1	4	1	5
Teeriuross	6	0	2	1	2	2	1	3	17	5	22
Kanadanmajava	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
Telkkä	1	0	0	0	0	0	5	0	6	0	6
Koppelo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Metsö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Pyy	2	0	2	0	1	0	0	1	6	2	8
Orava	6	0	0	0	0	0	0	1	7	0	7
Fasaani	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Yhteensä	57	1	101	60	55	18	47	106	445	90	535

Taulukko. Erämiesten pienriistasaalista vuonna 2022 alueittain kaikkien muiden lajien osalta, joista on ilmoitettu saalista.

Kenneljaoston toimintakertomus 2022 ja suunnitelmia 2023

Keijo Ekman

Seuramme toimesta järjestettiin luolakoirien metsästyskokeita, joihin myös jäsenemme koirat ottivat osaa vaihtelevalla menestyksellä. Parhaiten niissä onnistuivat Ari Vullin parsonrussellinterrierit. Valtakunnallisesti parhaiten onnistui koekaudella Mikko Jutilan osaomistama amerikankettukoira Halabalan Midnight Hearts. Se tuli toiseksi erinomaisella tuloksella rodunmestaruuskokeissa Seinäjoella saavuttaen KEAJ 1 90,25p. Koira olisi voittanut rodunmestaruuden, mutta ensimmäisen haun päätteeksi se sortui ajamaan jänistä, ja tämän johdosta jäi toiselle sijalle.

Näyttelypuolella parhaiten pärjäsi Harri Kosusen omistama lyhytkarvainenweimarinseisoja Metsätien Äksöngirl saavuttaen juniormuotovalion arvon.

Ari Vullin toimesta Erämiehet oli saanut vieraaksi Ruotsista kaksi innokasta terrieri- ja kettukoiraoharrastajaa. Metsästimme heidän kanssaan Erämiesten jahtimailla ja muualla lähialueilla, niin luolasta kuin ajokoirallakin. Kettuja ja supeja tuli hyvin saaliiksi. Innokkaina ajokoiraharrastajina he halusivat ottaa osaa ketunajokokeisiin, ja saada Suomen käyttövalion arvon omistamalleen schillerinajokoiralle. Järjestimme heille ketunajokokeen, jossa tuomareina toimivat Mikko Jutila ja Keijo Ekman. Hyvinhän koe onnistui ja koira saavutti KEAJ 1 91.00 p tuloksen. Tämän rotuisen koiran arvostelevainen oli uusi kokemus, niin Mikolle kuin minullekin.

Ruotsalaisten vierailusta on Ari Vullin kirjoitus tässä Eräviestissä. Ari on tehnyt koirineen vastavierailun poikien luo Ruotsiin ja tuomisina on ollut parsonrussellinterrierilleen Ruotsin LUME -kokeen käyttövalion arvon. Tällainen vastavuoroinen metsästysvierailu on antoisaa. Sen yhteydessä on mahdollisuus tutustua eri maiden koira- ja metsästyskulttuuriin.

Vuoden koira -kilpailun voitti Ari Vullin parsonrussellinterrieri Repoketun Uhmakas Elli.

Erämiesten vuoden koirakilpailun tulokset.

1. Parsonrussellinterrieri Repoketun Uhmakas Elli Er22115/20 59p., Om. Ari Vulli
2. Parsonrussellinterrieri Söffgvisens Ratata Fi 38710/22 34p., om. Ari Vulli, Kaisa Pelkonen ja Sanna Uhlbeck
3. Lyhytkarvainsaksanseisoja Nummiriekon Dooris Fi16151/21 23p., om. Ari Mikkola ja Keijo Ekman
4. Lyhytkarvainenweimarinseisoja Metsätien Äksöngirl Fi 26277/21 21p., om. Harri Kosunen
5. Amerikankettukoira Halabalan Midnight Hearts Er 34369/17 8p., Om. Mikko Jutila, Aki Erikson ja Saara Erikson
6. Karkeakarvainenmäyräkoira Sotkan Ceetu Fi26901/18 2p., om. Ari Mikkola ja Keijo Ekman
7. Amerikankettukoira Lumikki Er 41449/20 2p., om. Antti Mäkinen

Vuonna 2023 pyritään järjestämään kurssi metsästyskoiran hieronnasta ja ensiavusta ennen seuraavaa metsästyskautta.

Luovutamme koemaastoja eri koemuotojen käyttöön tarpeen mukaan.

Järjestämme yhdessä Petäjäveden Rhy:n kanssa käytännön jäljityskurssin.

Päivitämme tuomarilistan nettisivuilla kevään aikana.

Järjestämme tarvittavan määrän Lume (luolakoirien metsästyskoe) -kokeita.

Järjestämme tarvittaessa näyttelyharjoituksia.

Tulevien tapahtumien ajankohdista tiedotamme Erämiesten nettisivuilla ja sähköpostilla.

Vuoden koira Repoketun Uhmakas Elli. Kuva: Ari Vulli.

Hirvijaoston toimintakertomus 2022

Veli-Pekka Kivioja

Yleistä

Vuosi 2022 oli Petäjäveden Erämiehet ry:n hirvijaoksen kolmas hirvenmetsästysvuosi. Hirvijahhti aloitettiin 8.10.2022 ja se päättyi 15.1.2023. Jahti toteutettiin viikonloppujahtina. Hirvijahhtiin osallistui 10 hirvijäsentä.

Osa hirvijäsenistä osallistui peurojen yhteis- ja kytäysjahtiin.

Hirvilupia saatiin 4 + 0,5 ja joista käytettiin 3,5 (2 aikaista ja 3 vasaa). Alueelta kaadettiin myös kolarissa vaurioitunut vasa ja sonni. Metsästysalueeltamme löydettiin kuolleet naaras, hirvimulli. Löytöhirvestä on kirjoitettu erillinen raportti. Erämiehillä ei ollut kauden aikana yhtään ohilaukausta, joten seuran toimesta tuo hirvi ei ollut kuollut.

Kokoukset, hankinta ja talkoot

Hirvijaoksen kokouksia oli kaksi kappaletta. Ensimmäinen ennen seuran talvikokousta ja toinen syksyllä ennen seuran kesäkokousta. Hirvijäsenet osallistuivat aktiivisesti myös seuran yleisiin kokouksiin.

Hirvijaosto osti Liisalanperältä Notkolan tilasta lohkotun tontin nimeltä Notkolankulma, n. 5000 m². Tontilta raivattiin tuulenskaatoja, jotka myytiin polttopuiksi. Nisusalon kodan penkit rakennettiin uusiksi.

Riistanhoito

Lintulan pellolle tehtiin riistapelto. Hirville on viety nuolukiviä pitkin vuotta tarpeen mukaan. Kintaudelle on tehty kolme peuran/jäniksen ruokintapaikkaa, joita ylläpidettiin läpi vuoden. Ruokintaan on viety kauraa, herneitä, omenoita, juureksia ja heinää. Ruokintoja hyödyntävät myös pikkulinnut.

Riistanlaskenta ja riistakannat

Riistahavainnot ja saaliit ovat kirjattu OmaRiistaan. Hirvikanta on hieman noussut edellisistä vuodesta. Jääväksi kannaksi arvioitiin 10 hirveä, joka on tavoitekannan tasoa 3 kpl/1000 ha. Peura- ja kauriskannat ovat vastaavasti vahvistuneet.

Tilastot

	AU	AN	VU	VN	Yht
Hirvisaalis	2	0	1	2	3,5
Kolarihirvi	1		1		1,5
Löytöhirvi.....			1		1
Peurasaaalis (Tilanne 01/2023)	1	1		2	3

Ampumatoiminta

Hirvijaosto osallistui Koskensaaren radalla järjestettyihin Petäjaveden Rhy:n hirviammunnan joukkuekilpailuun. Välivaaran hirviporukka haastoi meidät ammuntakilpailuun, jonka voitimme yhteistuloksella 281 - 237.

Hirvipeijaiset

Covidin tilanteen vuoksi hirvipeijaisia ei järjestetty. Niille maanomistajille, jotka harvoin saavat kaatopaloja, jaettiin ylimääräisiä kaatopaloja.

Jäsenasiat

Kunniajäsen Timo Raiskila poistui keskuudestamme 2022.

Pätyksen Villen vasankaato: Raiskilan Vinha, porukan nuorin ja innokkain, pääsi todistaamaan kaadon livenä, kun Kiviojan Ahti-koira toi vasan tyrkylle. Kuva: Hannu Heikkinen.

Hirvijaoston toimintasuunnitelma 2023

Veli-Pekka Kivioja

Yleistä

Hirvijaoston toimintaa kehitetään ja aktivoidaan jäsenistöä osallistumaan yhdistyksen toimintaan. Muutoin noudatetaan Petäjäveden Erämiehet ry:n(Seura) yleistä toimintasuunnitelmaa. Hirvijaosto kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa ennen seuran yleisiä kokouksia. Tarkoituksena on, että hirvijaosto tekee esityksiä asioista ja jäsenistöstä seuran johtokunnalle ja yleiselle kokoukselle.

Riistanhoito

Keväällä tehdään mahdollisuuksien mukaan riistapeltoja. Hirville sijoitetaan nuolukiviä ja ylläpidetään peuranruokintapaikkoja.

Riistanlaskenta ja riistakannat

Kaikki jäsenet osallistuvat riistan laskentaan ja havaintojen tekoon pitkin vuotta. Jäsenen tulee pitää tilastoa saaliistaan ja luovuttaa tiedot yhdistykselle. Havainnot hirvikannan suuruudesta tehdään metsästyksen aikana.

Metsästys

Hirviä, peuroja ja kauriita metsästetään Kintauden alueella. Lupia haetaan Petäjäveden yhteisluvalla.

Jäsenet ovat velvollisia noudattamaan metsästäessä hyviä metsästystapoja. Hirven/peuran metsästyksen liittyvistä säännöistä sovitaan seuran yleisessä vuosikokouksessa. Hirvenmetsästyksen liittyvistä käytännöistä sovitaan jahtiin osallistuvien kesken ennen jahtia pidettävässä kokouksessa. Hirvitorneja uusitaan metsästysalueella. Kaikki jäsenet osallistuvat luvattoman metsästyksen ja koirakurin valvontaan.

Ampumatoiminta

Hirvijaoston jäsenet osallistuvat Koskensaaren ampumaradan kunnostustalkoisiin. Jäsenet ovat velvollisia huolehtimaan ampumataidostaan. Jäsenet osallistuvat mahdollisuuksien mukaan ampumarajoituksiin ja -kilpailuihin.

Koulutus ja neuvonta

Jäsenet osallistuvat mahdollisuuksien mukaan SML:n Keski-Suomen piirin, Riistakeskus Keski-Suomen sekä Petäjäveden Rhy:n järjestämiin tilaisuuksiin.

Tiedotus- ja yhteistoiminta

Naapuriseurojen ja riistanhoitoyhdistyksen yhteistyötä ylläpidetään ja osallistutaan riista yms. tutkimuksiin. Pidetään yhteyttä maanvuokraajiin ja muihin osallisiin. Jahdikauden päätteeksi pidettäviin hirvipeijaisiin kutsutaan em. sidosryhmien edustajat.

Tontille tehtäviä investointeja

Tontille suunnitellaan liittymä ja parkkipaikka. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta rakentaa tontille kaivo ja hirvisaaliin nykemisen paikka.

Hirvijaoksen riistakameralinkki

Kaikki riistakamerakuvat viedään samaan osoitteeseen hirvijaoksen käyttöön.

Leppäsen Tapsa ampumansa vasan kaadolla. Vasan saatteli tulilinjalle Kelderin Pasiin Alpo-koira. Toista tuntia kestänyttä siirtyvää seisontahaukkua oli mukava kuunnella. Kuva: Hannu Heikkinen.

Petopyyntiä ruotsalaisvieraiden kanssa

Ari Vulli

Kävin jahtireissussa Ruotsissa viime syyskuussa. Sieltä Petäjäveden Erämiesten vuoden eräkoira, Repoketun Uhmakas Elli, sai SE LUME-käyttövalionarvon. Lisäksi mukaan tarttui rutkasti uusia kokemuksia sekä uusia ystäviä, joiden kanssa suunnittelimme heti uusia jahtireissuja.

Anders Samuelsson on pitkänlinjan petomies, kasvattaa mäyräkoiria sekä muitakin rotuja Forsrävens -kennelnimellä. Einar Lundgren on nuoresta iästään huolimatta todella kokenut petopyytjä, terriereitä hän kasvattaa Störvästens -kennelnimellä.

Anders ja Einar vierailivat Suomessa jahdissa marraskuun ja joulukuun vaihteessa. Aloitimme jahdin Etelä-Suomesta pienpetojen luolapyyntillä. Anders ja Einar saapuivat Suomeen perjantai-iltana majoittuen poliisien erämiehien mökille Nurmijärvelle, ja minä saavuin suoraan jahtiin Lohjalle aamusta. Einarilla oli mukanaan kolme kettuterrieriä Indian, Torsten ja Nicke, ja Andersilla schillerinajokoira Attack sekä mäyräkoira Urax. Tavoitteena oli pitää terriereille LUME-kokeita ja schillerinajokoiralle ajokoe.

Jahdin järjestivät paikalliset pienpetopyytäjät metsästyseurojen oppaiden kanssa. Aloitimme oppaan mukaan vaikeimmasta paikasta, sillä pesä oli laaja 50 m × 50 m rinneen reunalla oleva maapesä. Aamusta kaikilla oli vielä intoa ja voimia kaivaa. Paikalla näkyi hyvin supin jälkiä, ja päätimme aloittaa yhdellä Einarin kettuterriereistä ilman koetta, koska koira ei ollut aikaisemmin supikoiraa nähnyt. Koira pääsi töihin ja supi paikallistuihin nopeasti. Tässä kohtaa jouduimme kaivamaan yli kaksi metriä päästäksemme koiran ja pysäytetyn riistan luokse. Koira kohtasi supin ensimmäistä kertaa, ja reilun kahden tunnin työskentelyn jälkeen reissun ensimmäiset riistat olivat tallessa.

Seuraavaksi vaihdoin koiraa, koska koiran vanha leukavamma aukesi uudelleen eikä koirasta ollut enää kokeilemaan koetta. Niinpä päästimme seuraavan koiran tutustumaan supeihin. Seuraavalla koiralla jatkoimme noin kaksi tuntia, ja tällä kertaa saimme viisi supia lisää yhdestä luolanhaarasta. Kokonaisuudessaan ensimmäisestä luolastosta saimme kolmea koiraa käyttäen 10 supia ja yhden mäyrän. Luolastosta jäi tarkastamatta yli puolet, kun lopetimme jahdin. Todennäköisesti mäyriä olisi ollut luolastossa, mutta niitä emme olleet pyytämässä sekä tarkastamaton osuus oli syvää savi- maata. Kävimme kokemassa vielä muutaman helpon paikan oppaiden seurakidon jälkeen ennen majoitukseen siirtymistä, mutta näissä ei kuitenkaan ollut riistaa paikalla.

Seuraavana aamuna lähdimme kokeilemaan LUME-koetta isohkolle maapesälle Lohjalle. Tuomarina toimi Tiina Tahvanainen, joka myös järjesti jahdin. Tuomarin lisäksi paikalla olivat vain Anders, Einar ja minä, koska kokeissa menee aikaa sen verran reilusti. Ensimmäisenä töihin laitettiin Andersilla mukana ollut mäyräkoira Urax, ja hienojen töiden päätteeksi saatiin LUME1 -tulos mäyrällä. Seuraavana oli vuorossa Einarin kettuterrieri Torsten, ja myös Torsten sai LUME1 -tuloksen mäyrällä. Tuloksien myötä koirista tuli Suomen käyttövalioita luolametsästyksessä, sillä molemmat näistä olivat jo Ruotsin käyttövalioita. Siirryimme kokeiden jälkeen seuraaville maapesille isommalla porukalla, ja näistä saimme illan aikana vielä viisi supia lisää.

Tiistai-iltana jahti siirtyi Espoon puolelle. Paikalla odotti iso tervahauta. Olimme jo edellisenä talvena viettäneet täällä ruotsalaisten kanssa kokonaisen kellon ympäryksen hakaten seitsemän reikää, joissa jokaisessa oli 40 cm routaa. Tällä kertaa kyseisellä paikalla ei aikaa tuhraantunut muutamaa tuntia kauempaa. Saimme saaliiksi kolme supikoiraa ja yhden LUME1 -tuloksen Einarin Indian-kettuterrierille. Tiistai-ilta meni sitten espoolaisella hiekkaharjulla monen tunnin kaivuutöiden saattelemana, saaliiksi täältäkin tuli kaksi supikoiraa. Kalustotappiona kirjattiin oppaan auton etulokasuoja, jonka Ruotsin vieras peruutti ruttuun.

Keskiviikkona aamupäivä meni luolia tarkastellen Nurmijärven alueella, mutta näistä ei riistaa löytynyt. Siivottiin majapaikka ja pakattiin omat tavarat, sekä siirryttiin vieraiden kanssa Metsäkulmalle vuokramökille.

Torstaina meille olikin varattuna ketunajokoe ja tuomareiksi Mikko ja Keijo. Koe alkoi Teerijärven ympäristössä lupaavasti, ja kettu sieltä ajolle saatiinkin. Schillerinajokoira osoittautui erittäin nopeaksi ajuriksi, tosin olin koiran jo nähnytkin useamman kerran jahdissa vauhdissa Ruotsissa. Vauhtia piisasi myös ketulla, kilometrejä tuli reilusti ja suurin osa niistä tietä pitkin. Tuomareillakin oli vauhtia sen verran reilusti, että toista päästiin kertaalleen hinaamaan ojasta vieraiden kanssa. Kokeen ensimmäinen erä saatiin päätökseen, ja siirryttiin toiseen erään Verkkaperälle. Erä sisälsi lyhyen patkän ajoa ennen koiran kiinnottoa, ja siirryimme kartuttamaan hakupisteitä Lapinmäen maastoihin. Tuloksena oli KEAJ-1 -tulos 91 pisteellä, ja samalla Attack valioitui käyttövalioksi. Useamman päivän jahdit ja reissaaminen verottivat vieraita sen verran itseni lisäksi, ettemme jatkaneet jahtia enempää.

Supikoirasaalista kerrakseen.

Andersin schillerinajokoira sai käyttövalion arvon, mitä juhlistettiin yhteiskuvalla tuomareiden Mikon ja Keijon kanssa Kyläsepän pihassa. Kuva: Ari Vulli.

Perjantaina Andersin, Einarin ja minun lisäksi jahtiin liittyi Ari Mikkola. Jahtasimme Petäjäveden alueella saaden saaliiksi yhden ketun ja kaksi supikoiraa. Lauantai meni puolestaan jahdissa Keuruulla, sieltä saaliiksi tuli kaksi kettua.

Viikko meni nopeasti metsästyksen merkeissä. Kokemuksia ja hyviä tarinoita riittää tästä pitkäksi aikaa. Viikon kokonaissaldo oli 29 pienpetoa, kolme LUME-käyttövalionarvoon oikeuttavaa tulosta sekä yksi KEAJ-käyttövalionarvoon oikeuttava tulos schillerin-jokoiralle.

Rusakkojahtia Pohjanmaalla

Siiri Jutila

Osallistuin Metsästäjäliiton järjestämään nuorten yhteisjahtiin 20 -22.1.2023. Jahdistä oli laitettu ilmoituksia mm. Facebookiin ja Instagramiin. Minulle tästä vinkkasi eräs tuttu. Paikkakuntana oli Peräseinäjoki. Majoituimme Peräseinäjoen metsästyseuran majalla. Meitä nuoria paikalla oli yhteensä 13. Osallistuin mukaan ainoana tyttönä. Metsästettävänä riistana oli rusakko, mutta myös joitain jäniksiä saimme saaliiksi. Leiri alkoi perjantai iltana omatoimisella saapumisella. Ilta meni oikeastaan muihin tutustuessa ja Sim Way Hunt- ampumarjoittelusimulaattoria pelatessa. Saunan jälkeen menttiinkin nopeasti nukkumaan. Aamulla oli aikainen herätys edessä.

Lauantai

Aamulla noin puoli viiden maissa nousimme aamupuurolle. Aamupalan syömisen ja kampeiden vaihdon jälkeen suuntasimme kohti metsää. Alueelle saavuttaessa jaoimme passimiehille paikat ja kävimme pikaisen kertauksen, miten aseiden kanssa toimitaan. Kaikilta löytyi rinnakkaisluvut ja aseet omasta takaa. Ajomiehet lähtivät kävelämään. Yleensä alueet olivat vain pieniä metsäpusikoita, jotka saimme käytyä nopeasti lävitse. Noin klo 11 aikaan oli makkaranpaiston aika. Tähän mennessä oli jo saalistakin saatu. Porukan evästeltä lähdimme vielä kiertämään läheisiä joenrantapuskia. Niistä löytyikin rusakoita ihan mukavasti. Paukulle taisi päästä jopa ihan ensikertalaisia. On aina hienoa nähdä toisen ensimmäisiä onnistuneita riistatilanteita. Kellon lähestyessä kolmea lähdimme ajelemaan takaisin majalle. Siellä meitä odottelikin jo lämmin ruoka. Syömisen päälle nyljimme saaliit. Jokaiselle riitti jotakin hommaa. Loppuilta menikin ampumarjoittelua simulaattorilla pelaten ja ihan vaan olemisessä. Saunan päälle oli jälleen hyvä käydä nukkumaan.

Sunnuntai

Aamu alkoi taas noin puoliviiden herätyksellä. Puurolla näkyi kyllä väsynyttä porukkaa. Tällä kertaa suuntasimme vähän eri puolelle pitäjää. Aamuksi saimme mukaamme koiran, dreeverin. Jaoimme passit ja koira laskettiin metsään. Koira oli hakenut noin puolisen tuntia, kun ajo jo kajahtikin. Hetken ajoa kuunneltuamme kävikin ilmi, että koira ajaa peuraa. Tämä oli odotettavissa alueen sorkkamäärän takia. Päätimme vaihtaa maastoa. Taas passiketju kiinni ja odotellaan. Kuluu 45 minuuttia, mutta mitään ei tapahdu. Koira hakee kyllä sitkeästi. Pian kuuluikin radiosta, että olisiko tauon paikka ja pohditaan samalla mitä seuraavaksi.

Tauolla päätimme lähteä koluamaan taas metsäpusikoita miesajolla. Tämä tuottikin tulosta ja saimme muutaman rusakon saaliiksi. Pian metsässä olo aika rupesikin olemaan jo ohitse, sillä majalla oli vielä siivottavaa ja saaliitkin piti nylkeä. Saalit jaoimme siten, että jokainen halukas sai viedä mukaansa jäniksen/rusakon. Lopettajaisiksi joimme päätöskahvit ja totesimme kaikki yhdessä, että oli mukava viikonloppu. Tämän jälkeen porukka lähti omilla kyydeillään kotia kohti ympäri Suomea. Nuoria Pohjanmaalla oli mm. Kuopiosta, Mikkelistä sekä Vaasasta.

Omasta mielestäni oli mukava käydä tutustumassa vähän erilaiseen metsästykseen, mihin yleensä olen tottunut. Täällä kun ei itsellä hirveästi tule pyydettyä rusakoita tai jäniksiä. Porukka tuli keskenään hyvin toimeen. Yhdessä puhuimmekin, että milloin on seuraavan yhteisjahdin aika. Mukava oli päästä oman ikäistensä kanssa metsälle. Harvemmin pääsee muiden nuorten kanssa jahdille. Suosittelen lähtemään kaikenlaiseen nuorisotoimintaan mukaan. Metsästäjäliitto järjestää onneksi hyvin ja monenlaista toimintaa. Ei muuta kuin nuorisoa mukaan metsälle varsinkin, jos pientäkin kiinnostusta löytyy.

Yhteisjahdin porukkaa lähtövalmisteluissa. Kuva: Siiri Jutila.

Riistahavaintoja laturetkiltä

Pentti Valkeajärvi

Ensimmäisen kerran osallistuin laturetkelle Petäjävedellä talvella 1957 vähän toisella kymmenellä ollessani. Se olikin historiallinen laturetki, koska se oli ensimmäinen ja Petäjäiset sen järjesti. Tuo retki jäi lyhyeksi harjoitteluksi isän kanssa, eikä siitä löydy juurikaan muistiinpanoja. Mutta vuoden 1969 laturetkestä helmikuun 16. päivältä löytyy.

Latu kiersi pitäjän pohjoispuolen kyliä reitillä kirkonkylä - Koskensaari - Kumpu - Kuivasmäki - Pengerjoki - Syrjäharju - kirkonkylä. Lienee ollut pitempiäkin vaihtoehtoja tarjolla, mutta tuollekin osuudelle matkaa kertyi noin 35 kilometriä. Siihen minulta paloi aikaa 6 tuntia 10 minuuttia. Taisin hiihdellä enimmäkseen yksin, joten ei ollut kirittäjää kuuden asteen pakkasessa. Vauhtia hidasti myös luonnon tarkkailu eli hiihtelin todellakin retkimielellä ja tein muistiinpanoja riistaeläinten lumijäljistä. Tuolloin ei ollut vielä tietoaakaan nykyisen kaltaisista lumijälkilaskennoista, joiden avulla metsästäjät arvioivat jänisten ja muiden riistaeläinten talvisia kantoja.

Mitäpä jälkiä hangille oli sitten piirtynyt? Jäniksiä esiintyi ladun varsilla melko tasaisesti 15 erillisessä kohdassa eli ainakin saman verran otuksia lienee ollut liikkeellä. Kettuja laskin 6 reppoa ja oravia runsaanlaisesti, 40 yksilön verran. Hirviä oli liikunut Jämsänveden ja voimalinjan välisellä alueella 3-4 eläimen lauma. Niitä oli siis vain yhdessä paikassa. Kanalinnuista näin vain yhden pyyn sekä parissa kohtaa oli luultavasti pyyn jälkiä.

Toisen laturetken, jolta kirjasin riistahavaintoja, hiihdin heti seuraavana vuonna 22. helmikuuta 1970. Aamulla oli pakkasta 23 astetta, mutta päivällä oli hieno ilma aurin gon jo lämmittäessä. Nyt matkaan kului 7 tuntia 20 minuuttia. Muistan, että olin aika väsynyt. Taisi olla huonompi luisto, sillä vähäiset riistahavainnot eivät paljoa matkan tekoa hidastaneet. Ja kuinka olikin erilainen saalis lumijäljissä. Jäniskannasta olin kirjannut, että se on erittäin huono, vain kolmet jäljet tapasin koko reitin varresta. Ketun jäljet puolestaan olivat lisääntyneet, niitä löytyi 10 paikasta. Oravat olivat vähentyneet romahdusmaisesti edelliseen vuoteen verrattuna, vain puolenkymmentä jälkeä. Kahden hirven jäljet löytyivät Syrjäharjusta, eikä sitten muualla.

Metsäkanalintujen osalta oli ilahduttavaa havaita riekon jälkiä monessa paikassa tällä toisella retkellä, erityisesti Syrjäharjussa. Arvioin peräti parinkymmenen riekon liikus kelleen ladun varsilla. 1970-luvulla riekko oli vielä kohtalaisen yleinen riistalintu seutukunnalla toisin kuin nykyään.

Laskennassa otin huomioon kaikki tunnistamani jäljet riippumatta niiden iästä ja tuoreudesta. Jälkikertymää oli siis hangilla usean päivän ajalta, hirvien osalta jopa viikkojen ajalta. Tuloksia ei voi suoraan verrata nykyisiin lumijälkilaskentoihin, joissa reitin kierto pyritään tekemään vuorokausi tai pari lumisateen jälkeen ja tiheysindeksi laskeaan yhtä vuorokautta kohden. Mutta olihan tämäkin suuntaa antavaa tietoa, hirvien osalta hyvin 1970-luvun alun tilannetta kuvaava. Oravanjälkien suuret erot peräkkäisten vuosien välillä kuvastavat myös todellista tilannetta, sillä oravakannan vaihtelut ovat usein nopeita. Riekköiden telaketjujäljet muistuttavat ”vanhoista hyvistä ajoista” ja ovat puhdasta nostalgiaa.

NAUITAAN KESÄSTÄ!